

Sygn. akt III Ca 1164/16

POSTANOWIENIE

Dnia 21 września 2016 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach III Wydział Cywilny Odwoławczy w następującym składzie:

Przewodniczący - Sędzia SO Magdalena Hupa-Dębska

Sędziowie: SO Andrzej Dyrda (spr.)

SO Danuta Pacześniowska

Protokolant Agnieszka Wołoch

po rozpoznaniu w dniu 21 września 2016 r. na rozprawie sprawy

z wniosku R. M. (M.)

z udziałem G. S.

o podział majątku wspólnego

na skutek apelacji wnioskodawcy

od postanowienia Sądu Rejonowego w Gliwicach

z dnia 22 stycznia 2016 r., sygn. akt I Ns 2341/13

postanawia:

- 1. zmienić zaskarżone postanowienie w punkcie VII o tyle, że termin zapłaty dopłaty ustalić na dzień 21 marca 2017 roku;**
- 2. oddalić apelację w pozostałej części;**
- 3. ustalić, iż każdy uczestnik postępowania ponosi koszty postępowania odwoławczego związane ze swoim udziałem w sprawie.**

SSO Danuta Pacześniowska SSO Magdalena Hupa-Dębska SSO Andrzej Dyrda

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w Gliwicach postanowieniem z dnia 22 stycznia 2016 roku ustalił, że w skład majątku wspólnego R. M. i G. S. wchodzi:

1. składniki przedsiębiorstwa prowadzonego przez wnioskodawcę pod nazwą K. R. M., o łącznej wartości brutto w kwocie 308.658,69 zł., w postaci: a) samochodów: D. (...), F. (...), P. (...), F. (...); b) motoru Y. (...); c) aparatu N. z osprzętem; d) wierzytelności pieniężnych wobec: (...) Sp. z o.o. w Z., (...) Sp. z o.o. w G., (...) Sp. z o.o. w G., (...) Banku (...) S.A. w K. w łącznej kwocie 76.174,10 zł.; e) środków pieniężnych w (...) Banku (...) S.A. w K. w łącznej kwocie 186.778,77 zł.; f) nakładów na samochód O. (...) objęty umową leasingową zawartą z (...) S.A. we W. w kwocie 7.478,22 zł;

2. udział w rozmiarze 1/2 części prawa własności nieruchomości położonej w S., dla której w Sądzie Rejonowym w Gliwicach jest prowadzona księga wieczysta o nr (...) o wartości 17.500 zł;

3. udział w rozmiarze 1/2 części prawa własności samochodu F. (...) o wartości 2.000 zł;

4. ruchomości o łącznej wartości 13.500 zł. w postaci: a) mebli kuchennych do zabudowy z blatami; b) okapu kuchennego; c) płyty gazowo – elektrycznej z piekarnikiem; d) zmywarki; e) lodówko – zamrażarki; f) mikrofalówki; g) sandwicheira; h) zlewozmywaka z baterią; i) mebli dziecięcych: meblościanki z biurkiem, łóżka i fotela; j) meblościanki, k) biurka; l) łóżka; l) telewizora led; m) drukarki; n) odtwarzacza dvd; o) paleniska żeliwnego z podstawą pod wkład; p) 27m² kafli podłogowych Y.; r) paneli podłogowych w paczkach; s) dwóch kaloryferów; t) wyświetlacza sterującego piecem centralnego ogrzewania;

5. środki pieniężne zgromadzone na rachunkach w: Banku (...) S.A. w W. w kwocie 5.602,38 zł oraz w (...) S.A. w W. w kwocie 4.503,41 zł.

Nadto ustalił, że wartość nakładu z majątku osobistego wnioskodawcy na majątek wspólny w kwocie 109.998,43 zł oraz ustalił, wartość nakładu z majątku wspólnego na majątek osobisty uczestniczki w kwocie 506.080 zł.

Sąd oddalił wniosek uczestniczki o rozliczenie nakładu z majątku wspólnego na majątek osobisty wnioskodawcy w kwocie 142.060 zł oraz wniosek wnioskodawcy o ustalenie nierównych udziałów w majątku wspólnym.

Sąd dokonał podziału majątku wspólnego w ten sposób, że: wnioskodawcy R. M. przyznał wszystkie składniki przedsiębiorstwa (...), tj. samochody: D. (...), F. (...), P. (...), F. (...); motor Y. (...); aparat N. z osprzętem; wierzytelności pieniężne wobec: (...) Sp. z o.o. w Z., (...) Sp. z o.o. w G., (...) Sp. z o.o. w G., (...) Banku (...) S.A. w K. w łącznej kwocie 76.174,10 zł.; środki pieniężne w (...) Banku (...) S.A. w K. w łącznej kwocie 186.778,77 zł oraz nakłady na samochód O. (...) objęty umową leasingową zawartą z (...) S.A. we W. w kwocie 7.478,22 zł; udział w rozmiarze 1/4 części prawa własności nieruchomości położonej w S., dla której w Sądzie Rejonowym w Gliwicach jest prowadzona księga wieczysta o nr (...); meble kuchennych do zabudowy z blatami; okap kuchenny; płyta gazowo – elektrycznej z piekarnikiem; zmywarka; lodówko – zamrażarka; mikrofalówka; sandwicheir; zlewozmywak z baterią; meble dziecięcych: meblościanki z biurkiem, łóżko i fotel; meblościanke, biurko; łóżko; telewizor led; drukarka; odtwarzacz dvd; palenisko żeliwne z podstawą pod wkład; 27m² kafli podłogowych Y.; panele podłogowe w paczkach; dwa kaloryferów; wyświetlacz sterujący piecem centralnego ogrzewania; oraz środki pieniężne zgromadzone na rachunku w (...) S.A. w W. w kwocie 4.503,41 zł. Uczestniczce G. S. przyznał udział w rozmiarze 1/4 części prawa własności nieruchomości położonej w S., dla której w Sądzie Rejonowym w Gliwicach jest prowadzona księga wieczysta o nr (...); udział w rozmiarze 1/2 części prawa własności samochodu F. (...) oraz środki pieniężne zgromadzone na rachunku w Banku (...) S.A. w W. w kwocie 5.602,38 zł.

Sąd zasądził od uczestniczki na rzecz wnioskodawcy kwotę 148.509,35 zł tytułem dopłaty płatną w terminie 1 roku od dnia uprawomocnienia postanowienia, z ustawowymi odsetkami za opóźnienie, w przypadku uchybienia terminowi płatności.

Nadto zasądził od uczestniczki na rzecz wnioskodawcy kwotę 500 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania, a w pozostałym zakresie wniosek oddalił oraz nakazał pobrać od wnioskodawcy z zasądzonych roszczenia na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Gliwicach kwotę 4.126 zł tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych.

Orzeczenie to poprzedził ustaleniem, że zainteresowani zawarli związek małżeński w dniu 12 sierpnia 2000r. który został rozwiązany przez rozwód, wyrokiem prawomocnym z dniem 11 października 2012 roku.

W skład majątku osobistego uczestniczki wchodziła darowana jej przez rodziców w 2004r. nieruchomość położona w Ż., dla której Sąd Rejonowy w Gliwicach prowadzi KW nr (...).

Ze związku małżeńskiego R. M. i G. S. pochodzi małoletni syn -J.. Wykonywanie władzy rodzicielskiej nad dzieckiem powierzono w wyroku rozwodowym uczestniczce.

Na dzień ustania majątkowej wspólności małżeńskiej wnioskodawca i uczestniczka postępowania nabyli do majątku wspólnego i dotychczas nie podzielili:

- składniki przedsiębiorstwa prowadzonego przez wnioskodawcę pod nazwą K. R. M., o łącznej wartości brutto w kwocie 308.658,69 zł., w postaci: a) samochodów: D. (...), F. (...), P. (...), F. (...); b) motoru Y. (...); c) aparatu N. z osprzętem; d) wierzytelności pieniężnych wobec: (...) Sp. z o.o. w Z., (...) Sp. z o.o. w G., (...) Sp. z o.o. w G., (...) Banku (...) S.A. w K. w łącznej kwocie 76.174,10 zł.; e) środków pieniężnych w (...) Banku (...) S.A. w K. w łącznej kwocie 186.778,77 zł.; f) nakładów na samochód O. (...) objęty umową leasingową zawartą z (...) S.A. we W. w kwocie 7.478,22 zł;

- udział w rozmiarze $\frac{1}{2}$ części prawa własności nieruchomości położonej w S., dla której w Sądzie Rejonowym w Gliwicach jest prowadzona księga wieczysta o nr (...) o wartości 17.500 zł.;

- udział w rozmiarze $\frac{1}{2}$ części prawa własności samochodu F. (...) o wartości 2.000 zł.

- ruchomości o łącznej wartości 13.500 zł. w postaci: a) mebli kuchennych do zabudowy z blatami; b) okapu kuchennego; c) płyty gazowo – elektrycznej z piekarnikiem; d) zmywarki; e) lodówko – zamrażarki; f) mikrofalówki; g) sandwicheira; h) zlewozmywaka z baterią; i) mebli dziecięcych: meblościanki z biurkiem, łóżka i fotela; j) meblościanki, k) biurka; l) łóżka; l) telewizora led; m) drukarki; n) odtwarzacza dvd; o) paleniska żeliwnego z podstawą pod wkład; p) 27m² kafli podłogowych Y.; r) paneli podłogowych w paczkach; s) dwóch kaloryferów; t) wyświetlacza sterującego piecem centralnego ogrzewania;

- środki pieniężne zgromadzone na rachunkach w: Banku (...) S.A. w W. w kwocie 5.602,38 zł oraz w (...) S.A. w W. w kwocie 4.503,41 zł.;

Składniki przedsiębiorstwa i wymienione ruchomości, które stanowiły wyposażenie domu w Ż. przy ul. (...) są obecnie w posiadaniu wnioskodawcy a samochód S. 1,1 jest w posiadaniu wnioskodawczyni.

Na wspólny rachunek bankowy w Banku (...) S.A. (nie będący rachunkiem dla prowadzonej działalności gospodarczej) wnioskodawca z rachunku w (...) S.A. przelewał zarobione z działalności gospodarczej kwoty: a) 40.000 zł. w grudniu 2011r., którą następnie podjął w gotówce 27 grudnia 2011r. b) 32.000 zł. w dniu 6 marca 2012r., którą następnie w tym samym dniu podjął w gotówce; c) 25.578,66 zł. w marcu 2012r. której znaczną część podjął w gotówce 21 marca 2012r.

Środki te wnioskodawca przelewał z rachunku firmowego na rachunek osobisty ze względu na niższe prowizje od wypłacanej gotówki, niż pobierane na rachunku dla działalności gospodarczej. We wskazanym okresie wnioskodawca zatrudniał jedną osobę na umowę o pracę a od 5 do 10 osób na umowę o dzieło. Pracownicy ci żądali wypłaty w gotówce, a nie przelewem bankowym. Wskazaną kwotą 97.578,60 zł. wnioskodawca pokrył wynagrodzenia zatrudnianych przez niego pracowników, czemu uczestniczka się nie sprzeciwiała, bowiem przestała się zajmować tym rachunkiem, mając już swój rachunek osobisty w Banku (...) S.A. Nadto ze środków tych wnioskodawca opłacił synowi ferie zimowe w W. w 2012r. w kwocie około 3000 zł.,

W dniu 27 lipca 2009r. II Urząd Skarbowy w Gliwicach zwrócił zainteresowanym na rachunek osobisty uczestniczki w Banku (...) S.A. kwotę 13.974 zł. tytułem wydatków związanych z budownictwem mieszkaniowym. Wnioskodawca nie wiedział co się stało z tymi środkami. Uczestniczka środki te przeznaczyła na sfinansowanie budowy domu i bieżące wydatki rodziny.

Na dzień 11 października 2012r. wnioskodawca nie posiadał środków zgromadzonych na rachunku (...) S.A. w W..

Po 11 października 2012r. wnioskodawca spłacił ze środków z jego majątku osobistego długi prowadzonej działalności gospodarczej w kwocie 109.998,43 zł.

W trakcie trwania związku małżeńskiego uczestnicy, ze środków wspólnych, wybudowali dom na działce stanowiącej wyłączną własności uczestniczki, a położoną w Ż. przy ul (...). Wartości nakładu na budowę domu wynosi 506.080 zł. Uczestniczka obecnie dom ten wyposaża i zamierza z synem w nim zamieszkać, a nakłady zatrzymać.

Na dzień 11 października 2012r. wnioskodawca posiadał w ramach prowadzonego przedsiębiorstwa pod nazwą K. M., środki zgromadzone w (...) Banku (...) w łącznej kwocie 186.778,77 zł.

Przedsiębiorstwo wnioskodawcy po 11 października 2012r. dobrze prosperowało, choć przynoszone dochody miały niejednorodny charakter. Zaewidencjonowana dla potrzeb podatku vat, wartość netto sprzedaży w przedsiębiorstwie wnioskodawcy wyniosła:

- 39.940,60 zł. za okres od 11 października do 31 października 2012r.;

- 111.480,84 zł. w listopadzie 2012r.

- 121.331,00 zł. w grudniu 2012r.

- 4.290,08 zł. za okres od 1 stycznia do 5 stycznia 2013r.

W dniu 19 grudnia 2012r. wnioskodawca po uiszczeniu wadium w kwocie 6.600 zł z majątku osobistego wygrał przetarg zorganizowany przez Gminę G. na sprzedaż odrębnej nieruchomości lokalowej położonej w G. przy ul (...). Pozostała część ceny w kwocie 135.460 zł. wnioskodawca uiszczył przelewem z rachunku firmowego, ze środków osobistych, w dniu 3 stycznia 2013r. W dniu 18 stycznia 2013r. wnioskodawca nabył do majątku osobistego wskazaną odrębną nieruchomość lokalową, z przeznaczeniem na cele prowadzonej działalności gospodarczej.

Wnioskodawca na początku związku małżeńskiego pracował w Zakładach (...) w G.. Uczestniczka jako ciastkarz, a następnie sprzątaczką w firmie (...) i pracownik biurowy. W okresie narodzin syna, gdy uczestniczka nie pracowała, wnioskodawca przez dłuższy czas leczył rozległe obrażenia po wypadku na motorze. Gdy uczestniczka rozpoczęła studia zaoczne, wówczas wspólnym synem zajmowała się matka uczestniczki. Wnioskodawca następnie pracował na kierowniczym stanowisku w spółce (...) Sp. z o.o. a później rozpoczął działalność gospodarczą. Uczestnicy prowadzili także bar przy ul (...), w którym uczestniczka sprzątała.

Uczestnicy podzielili się wydatkami w ten sposób, że z zarobków wnioskodawcy pokrywali koszty budowy domu w Ż. i inne większe wydatki, a z wynagrodzenia uczestniczki koszty bieżącego utrzymania rodziny. Uczestniczka pomagała przy budowie domu głównie sprzątając. Ciężar prowadzenia budowy spoczywał na wnioskodawcy. Uczestniczka zgodziła się na sprzedaż obligacji wspólnych za 50.000 zł. celem sfinansowania budowy.

Uczestnicy zamieszkiwali w mieszkaniu przy ul (...) w G., później w domu rodzinnym uczestniczki a w latach 2010r-2011r. przeprowadzili się do domu w Ż..

Uczestnicy nie trwonili zarobionych środków, nie mieli kosztownego hobby. Uczestniczka nie miała nałogów, a wnioskodawca czasami nadużywał alkoholu. Podzielili się obowiązkami domowymi i opieką nad synem.

Dochody uczestniczki w trakcie trwania związku małżeńskiego oscylowały między 1600 zł. a 2200 zł. natomiast wnioskodawcy między 3.000 -4000 zł. na etacie do 10.000 zł. z działalności gospodarczej.

Wnioskodawca po otrzymaniu pozwu rozwodowego w styczniu 2012r. wyprowadził się z domu w Ż., zabierając ze sobą opisane ruchomości stanowiące jego wyposażenie.

Obecnie wnioskodawca ma 42 lata i utrzymuje się z działalności gospodarczej, nie rozliczonej jeszcze za 2015 r. Dochód miesięczny w 2014r. średnio wynosił 1000 zł. Ma 40.000 zł. odłożonych środków przeznaczonych na obrót w przedsiębiorstwie. Zamieszkuje w lokalu przy ul. (...), alimentuje 12 letniego syna kwotą 700 zł. miesięcznie. Środki otrzymane od uczestniczki zamierza zainwestować w zakup i remont lokali mieszkalnych.

Uczestniczka ma obecnie 41 lat i pracuje jako księgowa z wynagrodzeniem zasadniczym, premią i nadgodzinami netto miesięcznie od 3.500 zł. do 4.000 zł. Nie ma innego źródła dochodów i posiada około 4.000 zł. oszczędności. Inwestuje i wykańcza dom w Ż. aby w nim zamieszkać, gdyż obecnie z synem mieszka u rodziców. Nie ma zobowiązań ani nie badała swojej zdolności kredytowej. Miesięczne wydatki szacuje na 2.000 zł. Nie chce sprzedać domu w Ż., który stoi na działce otrzymanej od rodziców. Ojcowiznę w przyszłości zamierza przekazać synowi.

W tak ustalonym stanie faktycznym, Sąd Rejonowy stwierdził, że wspólność majątkowa ustawowa pomiędzy wnioskodawcą a uczestnikiem ustała w dniu 11 października 2012 roku, wraz z uprawomocnieniem się wyroku rozwodowego.

Sąd wskazał, że składniki wchodzące w skład przedsiębiorstwa pod nazwą K. R. M. zgodnie z wyliczeniami biegłego rewidenta miały wartość 308.658,69 zł. brutto. Zdaniem Sądu skoro w chwili ustania wspólności majątkowej małżeńskiej, treść przepisu art. 55¹ k.c. definiującego przedsiębiorstwo nie zawierała już pasywów, to do wyliczenia wartości tego przedsiębiorstwa nie można było przyjąć wartości netto jak chciał tego wnioskodawca. Rozliczeniu podlegała jednak wartość nakładu z majątku osobistego wnioskodawcy na wspólne przedsiębiorstwo, polegający na spłacie długów przedsiębiorstwa już po rozwodzie na kwotę 109.998,43 zł na podstawie art. 45 § 1 k.r.o. Po uwzględnieniu tych nakładów, Sąd do rozliczenia przyjął wartość netto przedsiębiorstwa stanowiącą różnicę obu kwot - 198.660,26 zł.

Składnik majątku wspólnego w postaci udziału w 1/2 części prawa własności nieruchomości – działki w S. o wartości udziału w kwocie 17.500 zł Sąd przyznał uczestnikom udziały do ich majątków osobistych po 1/4 części w prawie współwłasności tej nieruchomości na zasadzie art. 211 k.c., a to wobec zgodnego wniosku o podział tego udziału między nich w równych częściach, czym Sąd stosownie do art. 567 § 3 k.p.c. w zw. z art. 688 k.p.c. i art. 622 § 2 k.c. był związany, gdyż projekt podziału nie sprzeciwiał się ani prawu, ani zasadom współżycia społecznego i nie naruszał interesów uczestników. Wobec dokonaniu podziału w naturze tego składnika, wyłączona została konieczność wyliczenia dalszej dopłaty do wyrównania udziału w oparciu o art. 212 § 1 k.c. z tego składnika dzielonego majątku wspólnego.

Sąd wskazując nadto, że w skład majątku wspólnego wchodziły jeszcze: udział we współwłasności samochodu F. (...) o wartości 2.000 zł., ruchomości stanowiące wyposażenie domu o wartości 13.500 zł.. Poza sporem było zgromadzenie wspólnych pieniędzy na rachunkach bankowych przez uczestniczkę w Banku (...) S.A. w kwocie 5.602,38zł. i wnioskodawcę w mBanku w kwocie 4.503,41 zł., ustalił, że łączna wartość tak ustalonego majątku wspólnego (za wyjątkiem udziału w nieruchomości w S.), wyniosła 224.266,05 zł.

Sąd oddalił wniosek w części dotyczącej ustalenia nierównych udziałów w majątku wspólnym na zasadzie art. 43 § 2 k.r.o. nie stwierdzając ważnych powodów w kontekście tej normy prawnej, w szczególności nie stwierdzając, że uczestnika postępowania w sposób rażący lub uporczywy nie przyczyniała się do powstania majątku wspólnego.

W zakresie podziału majątku wspólnego Sąd zgodnie z art. 567 § 3 k.p.c. w zw. z art. 688 k.p.c. i art. 622 § 2 k.c. związany był zgodnym projektem podziału, bowiem nie sprzeciwiał się on ani prawu, ani zasadom współżycia społecznego i nie naruszał interesów uczestników. Sąd na zasadzie art. 212 § 2 k.c., oprócz udziału w prawie współwłasności nieruchomości w S., przyznał wnioskodawcy wszystkie składniki przedsiębiorstwa, wszystkie ruchomości i środki pieniężne w mBanku (łącznie o wartości 216.663,37 zł), natomiast uczestniczce udział w 1/2 części prawa własności samochodu i środki pieniężne w Banku (...) S.A. (łącznie o wartości 7.602,38 zł.).

Sąd stwierdził, że skoro uczestnicy mieli równe udziały w majątku wspólnym w kwocie 224.266,05 zł, to każdy z nich winien otrzymać po 112.133,03 zł. Przyznane składniki należało zaliczyć na przypadające udziały, w wyniku

czego uczestniczka winna otrzymać jeszcze 104.530,65 zł dopłaty. Sąd zwrócił przy tym uwagę, że uczestniczka zatrzymała cały nakład z majątku wspólnego na osobisty w postaci domu w Ż. o wartości 506.080 zł. Każdy z uczestników miał prawo do 1/2 części tego nakładu (domu) czyli do kwoty 253.040zł, tym samym uczestniczka winna zwrócić wnioskodawcy kwotę 253.040 zł. który należy pomniejszyć o należną uczestniczce od wnioskodawcy kwotę 104.530,65 zł. W konsekwencji Sąd zasądził na rzecz wnioskodawcy od uczestniczki dopłatę stanowiącą różnicę w kwocie 148.509,35 zł na zasadzie art. 212 § 1 k.c.

Na podstawie art. 212 § 3 k.c. Sąd odroczył płatność kwoty 148.509,35 zł na okres roku od uprawomocnienia postanowienia, przy uwzględnieniu 3- letniego czasu trwania postępowania.

O kosztach postępowania Sąd orzekł w oparciu o art. 520 § 1 k.p.c.

Wobec stwierdzenia, że uczestniczka była zwolniona z ponoszenia wydatków na opinie biegłych, dlatego Sąd oddalił wniosek wnioskodawcy o zasądzenie od uczestniczki kosztów sporządzenia dokumentacji dla biegłego. Sąd zwrócił jednak uwagę, że uczestniczka nie była zwolniona z opłat, którą poniósł wnioskodawca w kwocie 1.000 zł. Wobec stwierdzenia, że uczestnicy byli w równym stopniu zainteresowani podziałem majątku wspólnego, zatem w równych częściach winni partycypować w pokryciu jego kosztów, od których nie zostali zwolnieni. Dlatego Sąd zasądził od uczestniczki na rzecz wnioskodawcy połowę poniesionej opłaty w kwocie 500 zł.

Łączne koszty wydania opinii przez biegłych to 11.252 zł przy przyjęciu wskazanej zasady. wnioskodawca winien pokryć połowę czyli 5.626 zł. pomniejszoną o uiszczoną zaliczkę w kwocie 1.500 zł. daje ostatecznie 4.126 zł., którą Sąd nakazał pobrać od wnioskodawcy na zasadzie art. 113 ust 1 u.k.s.c.

Koszty zastępstwa procesowego uczestnicy pokrywają we własnym zakresie na zasadzie art. 520 § 1 k.p.c.

Apelację od tego orzeczenia w zakresie punktu VII i VIII wniósł wnioskodawca.

Zarzucał naruszenie art. 212 § 3 k.c. poprzez nieuwzględnienie interesu i potrzeb wnioskodawcy przy ustalaniu terminu dopłaty na rzecz wnioskodawcy, jak również sprzeczność istotnych ustaleń faktycznych z treścią zebranego materiału dowodowego poprzez wadliwe przyjęci Pełnomocnik uczestniczki postępowania wnosi o oddalenie apelacji i zasądzenie kosztów postępowania odwoławczego, nadto składa do akt pisemne oświadczenie G. M. z 20 września 2016 roku i wnosi o dopuszczenie dowodu z tego dokumentu. e, że dodatkowy roczny termin na pozyskanie przez uczestniczkę środków, przy uwzględnieniu 3 - letniego czasu trwania postępowania jest odpowiedni, podczas gdy z materiału dowodowego wynika wprost, że uczestniczka nie zamierza sprzedać nieruchomości położonej w Ż., a co za tym idzie możliwe jest wyłącznie zaciągnięcie kredytu hipotecznego, którego uzyskanie możliwe jest w terminie do 3 miesięcy od daty prawomocności orzeczenia; naruszenie art. 101 ust 1, a w konsekwencji art.110, ustawy z dnia 28 lipca 2005r. o kosztach sądowych w sprawach (Dz.U. z 2014 poz 1025), poprzez zwolnienie uczestniczki z kosztów sądowych w postaci wydatków na opinie biegłych, a w dalszej kolejności poprzez brak cofnięcia zwolnienia uczestniczki od kosztów sądowych w postaci wydatków na opinie biegłych, z uwagi na brak przesłanek w dacie wydania postanowienia uzasadniających zwolnienie uczestniczki od kosztów sądowych.

Nadto zarzucał również naruszenie przepisów prawa procesowego mających istotny wpływ na wynik sprawy, a mianowicie art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 618 k.p.c. poprzez brak wszechstronnego i należytego rozważenia materiału dowodowego zebranego w sprawie polegające na: a) zadliwym przyjęciu przez Sąd, że roczny termin na pozyskanie środków tytułem dopłaty jest odpowiedni, w tym przy aprobachie Sądu dla woli uczestniczki zamieszkania w nieruchomości w Ż., co jednoznacznie przesądza brak woli sprzedaży nieruchomości przez uczestniczkę, a co za tym idzie brak uzasadnienia dla rocznego terminu na dopłatę przy założeniu, że konieczne będzie zaciągnięcie kredytu przez uczestniczkę, b) całkowitym pominięciu interesu wnioskodawcy, który nie tylko ma plany inwestycyjne związane ze środkami z tytułu dopłaty, ale także stanowią one dla wnioskodawcy środki niezbędne dla bieżącej działalności oraz utrzymania siebie, c) całkowitym pominięciu, iż aktualne zarobki wnioskodawcy są niższe niż uczestniczki postępowania, d) pominięciu faktu, iż czas trwania postępowania (3 lata) pozwalał uczestniczce postępowania na odłożenie środków pieniężnych niezbędnych tytułem spłaty, tym bardziej, iż sama uczestniczka

deklaruje wolę odkładania środków, a nawet poczyniła oszczędności, e) uznaniu, iż stan majątkowy uczestniczki pozwalał na zwolnienie jej z kosztów procesu w części ponoszenia zaliczek na bieżących, a w konsekwencji oddalenie wniosku wnioskodawcy o obciążenie uczestniczki kwotą 615 zł tytułem połowy wartości kosztów poniesionych przez wnioskodawcę na poczet przygotowania dokumentacji księgowej.

Na tych podstawach wniósł o zmianę zaskarżonego postanowienia w pkt VII, poprzez zasądzenie od uczestniczki na rzecz wnioskodawcy kwotą 148.509,35 zł tytułem dopłaty płatną w terminie 3 miesięcy od dnia uprawomocnienia postanowienia, z ustawowymi odsetkami za opóźnienie, w przypadku uchybienia terminowi płatności oraz w pkt VIII poprzez zasądzenie od uczestniczki na rzecz wnioskodawcy kwotą 1.115 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania, jak również zasądzenie od uczestniczki na rzecz wnioskodawcy zwrotu kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych.

Na rozprawie apelacyjnej uczestniczka postępowania wniosła o oddalenie apelacji oraz zasądzenie kosztów postępowania odwoławczego.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Sąd pierwszej instancji prawidłowo zakwalifikował roszczenie wnioskodawcy przyjmując za podstawę prawną swego rozstrzygnięcia nie wymienione wprost regulacje prawne zawarte w art. 567 k.p.c. oraz art. 688 k.p.c. w związku z art. 618 - 625 k.p.c., a nadto art. 43 i 45 k.r.o., a następnie prawidłowo ustalił wszystkie okoliczności faktyczne istotne dla rozstrzygnięcia sprawy. Poczynione ustalenia dotyczące okoliczności faktycznych mają podstawę w zgromadzonym w sprawie materiale dowodowym, który w zakresie dokonanych ustaleń jest logiczny i wzajemnie spójny, natomiast informacje zawarte w poszczególnych źródłach dowodowych nawzajem się uzupełniają i potwierdzają, przez co są w pełni wiarygodne.

Ustalenia faktyczne należało uzupełnić o okoliczności wynikające z dowodów przeprowadzonych na rozprawie apelacyjnej.

Na podstawie pisemnego oświadczenia G. M. z 20 września 2016 roku ustalono, że budynek położony w Ż. przy ul. (...), w związku z trudnościami ekonomicznymi, nie pozwala na wykończenie domu i zgłoszenie do Nadzoru Budowlanego w celu wyrażenia zgody na odbiór do użytkowania, a który to odbiór jest niezbędny do uzyskania pożyczki hipotecznej przez uczestniczkę postępowania w Banku (...) S.A.

Sąd Okręgowy uwzględniając wskazane powyżej okoliczności, jak również zakres i charakter zarzutów podniesionych w apelacji, doszedł do przekonania, że ustalony przez Sąd Rejonowy termin spłaty dopłaty na okres roku od uprawomocnienia się postanowienia, jest zbyt długi w świetle przesłanek z art. 212 § 3 k.c.

Zgodnie z art. 212 § 3 k.c., jeżeli ustalone zostały dopłaty lub spłaty, sąd oznaczy termin i sposób ich uiszczenia, wysokość i termin uiszczenia odsetek, a w razie potrzeby także sposób ich zabezpieczenia. W razie rozłożenia dopłat i spłat na raty terminy ich uiszczenia nie mogą łącznie przekraczać lat dziesięciu.

Jak wskazał Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 24 stycznia 2013r. (V CSK 79/12) sąd stosując art. 212 § 3 k.c. powinien uwzględnić nie tylko składniki majątkowe, które są przedmiotem postępowania [...], ale całościowo stan majątkowy uczestników postępowania [...], w szczególności czy inne, nieobjęte postępowaniem, składniki majątku współwłaściciela zobowiązanego do spłat mogą mieć znaczenie dla możliwości i terminu wywiązania się przez niego z obowiązku spłat, w tym poprzez ewentualną możliwość zaciągnięcia odpowiedniego kredytu. Ochrona sytuacji majątkowej współwłaściciela, któremu przyznano przedmiot objęty postępowaniem podziałowym powinna nastąpić z jak najmniejszym uszczerbkiem dla ochrony interesów majątkowych pozostałych współwłaścicieli uprawnionych do stosownych spłat.

W pełni podzielając przytoczoną powyżej tezę, Sąd Okręgowy doszedł do przekonania, że ustalenie terminu rocznego na spłatę dopłaty, uwzględnione w oparciu o sytuację majątkową uczestniczki postępowania, co pośrednio wynika

z uzasadnienia zaskarżonego postanowienia, pominęło uzasadniony interes wnioskodawcy. W szczególności nie uwzględniono, że zapłata dopłaty winna stanowić szybkie przysporzenie po stronie wierzyciela tej spłaty, tak aby, zabezpieczyć również uzasadnione potrzeby mieszkaniowe wnioskodawcy, skoro dom, stanowiący główny składnik majątku wspólnego, został przyznany uczestniczce postępowania. Nie można również pominąć, że wartość domu jest ponad trzykrotnie wyższa niż wysokość spłaty, a zatem stanowi ono „bezpieczne” zabezpieczenie pożyczki hipotecznej.

Sąd Okręgowy stwierdził nadto, że uczestniczka postępowania nie do końca prawidłowo ustaliła swoje możliwości majątkowe, co ma wpływ na ustalenie terminu uiszczenia spłaty. Zwrócić należy uwagę, że uczestniczka postępowania możliwość uzyskania pożyczki rozpatrywała tylko w jednym banku, stwierdzając, że tylko tam ma najkorzystniejsze warunki spłaty pożyczki. Wobec jednak uzyskania informacji, że w obecnym stanie faktycznym, nie jest możliwe uzyskanie przez nią pożyczki, nie weryfikowała możliwości uzyskania pożyczki w innych bankach.

Uwzględniając zatem wartość nieruchomości, wysokość spłaty należnej wnioskodawcy, Sąd Okręgowy doszedł do przekonania, przy uwzględnieniu również wskazanych powyżej kryteriów jej ustalenia, iż uczestniczka postępowania ma możliwość uzyskania pożyczki hipotecznej na kwotę 148.509,35 zł w terminie 6 miesięcy od prawomocności orzeczenia, a zatem do dnia 21 marca 2017r. i do tego też terminu odroczył spłatę. Zwrócić także należy, że spłata nastąpi po upływie ponad roku od dnia wydania zaskarżonego postanowienia, a wobec zakresu zaskarżenia w apelacji wnioskodawcy, jak również okoliczności, że apelacja uczestniczki została odrzucona w maju 2016r., uczestniczka postępowania winna sobie zdawać sprawę, że termin do uzyskania pożyczki na spłatę wnioskodawcy, nie zostanie wydłużony, a zatem winna zintensyfikować swoje działania w celu uzyskania środków pieniężnych na spłatę zobowiązania.

Mając na względzie powyższe, uznać należało zasadnym zarzut naruszenia art. 212 § 3 k.c. oraz art. 233 k.p.c.

W pozostałym zakresie zarzuty podniesione w apelacji były nieuzasadnione.

Za nieuzasadniony należało uznać w szczególności zarzut naruszenia art. 101 ust 1, a w konsekwencji art.110, ustawy z dnia 28 lipca 2005r. o kosztach sądowych w sprawach.

Wskazać należy, że uczestniczka postępowania została zwolniona od obowiązku uiszczenia kosztów sądowych w 2014r. Jak wynika z jej oświadczenia, oszczędności uzyskała w styczniu 2016r. w kwocie 3.000 zł. Z tych też względów, również w kontekście charakteru normy prawnej art. 110 ustawy o kosztach sądowych w sprawach, uznać należało, że późniejsze pozyskanie odpowiednich oszczędności, nie powoduje pozbawienie uczestnika postępowania statusu udzielonego mu na podstawie art. 102 tej ustawy, również w kontekście normy zawartej w art. 113 w/w ustawy. Wskazać bowiem należy, że zastosowaniem normy z art. 110 w/w ustawy przemawia wyłącznie nieistnienie okoliczności, w oparciu o które przyznano zwolnienie od kosztów sądowych, albo ustanie okoliczności, w oparciu o które przyznano takie zwolnienia. Żadna z tych przesłanek w niniejszej sprawie nie zaistniała, gdyż nie nastąpiła istotna zmiana sytuacji majątkowej po stronie uczestniczki postępowania, tym bardziej, że oszczędności te winny zostać wydatkowane na poczet spłaty wnioskodawcy.

Z tych względów zaskarżone postanowienie podlegało zmianie w oparciu o art. 386 § 1 k.p.c. w związku z art. 13 § 2 k.p.c., natomiast w pozostałym zakresie apelacja podlegała oddaleniu w oparciu o art. 385 k.p.c. w związku z art. 13 § 2 k.p.c.

O kosztach postępowania odwoławczego orzeczono na podstawie art. 520 § 1 k.p.c. wobec braku podstaw do odstąpienia od fundamentalnej zasady ponoszenia przez strony kosztów postępowania w postępowaniu nieprocesowym.

SSO Danuta Pacześniowska SSO Magdalena Hupa – Dębska SSO Andrzej Dyrda